

U.1979B.234

Konkurs- og anden insolvensret 27.3

Om forståelsen af begrebet »nærstående« i Konkurslovens § 2

Af cand. jur. Jens Ottosen-Støtt

I. Indførelsen af begrebet »nærstående«.

Med den nye konkurslov - lov nr. 298 af 8. juni 1977 - indførtes begrebet nærstående i dansk konkursret[1] med den følgende formulering af lovens § 2:

»Ved nærstående forstås i denne lov,

1) ægtefæller, slægtninge i op og nedstigende linie, søskende, de nævnte personers ægtefæller og andre personer, der har stået hinanden særlig nær,

2) et selskab og en person, såfremt personen eller dennes nærstående direkte eller indirekte ejer en væsentlig del af selskabets kapital,

3) to selskaber, såfremt det ene eller dets nærstående direkte eller indirekte ejer en væsentlig del af det andet selskabs kapital, eller såfremt en væsentlig del af begge selskabers kapital direkte eller indirekte ejes af samme person eller selskab eller af indbyrdes nærstående personer eller selskaber,

4) andre personer, selskaber eller organisationer, som har tilsvarende interessefællesskab som under nr. 2 eller 3 angivet.«

Bestemmelsen er blevet til på baggrund af udkastet i Betænkning nr. 606/1971 om konkurs og tvangsakkord (Bet. II), der havde sålydende formulering af § 2:

»Som skyldnerens nærstående anses i denne lov hans ægtefælle, slægtninge i op- og nedstigende linje, søskende og andre, som har stået ham personlig nær. Stk. 2. Som nærstående anses endvidere en virksomhed og på den anden side den eller de, som direkte eller indirekte ejer en væsentlig del af denne eller oppebærer en betydelig del af dens indtægter eller har den øverste daglige ledelse af virksomheden, samt nærstående til dem, der har en sådan forbindelse med virksomheden.«

Lovens regel er således blevet mere omfangsrig og detaljeret end udkastets, men lovgiveren har dog ment, at reglerne - bortset fra nogle mindre ændringer - var identiske.[2]

Nyskabelsen begrundes med,[3] at den sædvanlige

235

formodning for, at en skyldner søger at varetage sine egne (og dermed sine kreditorers) interesser på fornuftig vis, ikke holder stik, hvor der er tale om dispositioner i forhold til visse personer eller selskaber, der står fallenten særlig nær. Tværtimod er der her en formodning for en begunstigelses hensigt.

Også det synspunkt, at det er urimeligt om en leder, der har drevet et firma i fallitten, skulle kunne nyde samme stilling ved konkursbehandling som andre kreditorer, kan begrunde ønsket om særlige regler for denne situation.

Konsekvensen af disse og lignende betragtninger er, at der i konkurslovens § 2 er udskilt visse særligt »mistænkelige« personer og selskaber som nærstående. Det har den virkning, at disse i konkurs eller konkurslignende situationer stilles svagere end andre i form af udvidet adgang til omstødelse (§§ 64, 66, 67, 69, 70, 71), mulighed for tilsidesættelse af lønprivilegium (§ 95, stk. 2), manglende adgang til at stemme ved tvangsakkord (§ 174, stk. 3) samt forbud mod at beklæde særlige tilidshverv (§ 197, stk. 1). Endelig skal nærstående uanset god tro aflevere den ved en omstødelig disposition opnåede berigelse (§ 79, stk. 2 og § 80, stk. 2).

II. Hovedtræk af indholdet i KL § 2.

Bestemmelsen er bygget op over begreberne uafbeviseligt og beviseligt nærstående samt personlige og økonomiske nærstående.

Ifølge § 2, nr. 1, bestemmes først hvilke personer, der er personligt nærstående og uden mulighed for at føre bevis for det modsatte.[4]

Til denne gruppe uafbeviseligt nærstående føjes så »andre personer, der har stået hinanden særlig nær«, hvor boet skal føre bevis for et så nært forhold, at det kan have haft indflydelse på dispositionen.[5]

Som paragraffen er opbygget bliver § 2, nr. 1 en meget central bestemmelse, idet den ikke alene danner grundlag for bedømmelsen af hvem, der er personligt nærstående, men også lader denne bedømmelse indgå i afgørelsen af hvem, der er økonomisk nærstående, § 2, nr. 2, 3 og 4.

Denne opbygning udvider bestemmelsens område, og man får ud fra rent generelle kriterier en meget større kreds af uafbeviseligt nærstående. Det gode i en sådan opbygning af reglen kan diskuteres,[6] fordi dette, at unddrage nogen fra en konkret bedømmelse af deres forhold af hensyn til en gennemsnitsregel, ofte vil slå dørene op for den konkrete urimelighed. Jo mere de reelle forhold fjerner sig fra gennemsnittet i loven, jo mere uretfærdig og restriktiv vil reglen blive opfattet.

På den anden side bør man af retstekniske hensyn foretrække en klar regel, da denne giver større overskuelighed og sikkerhed for resultatet. En klar regel vil således være en god håndsrækning til at få gennemført en gældsordning, da den holder besværlige nærstående i skak, uden at man tvinges ud i en proces.

Reglens værdi må derfor bedømmes både på dens evne til at skabe klarhed og på dens rimelighed og konsekvens. Det er med henblik på en afdækning af dette forhold, den efterfølgende analyse foretages, idet der forinden søges fastlagt nogle principper for en klar regel om nærstående.

III. Nogle principielle synspunkter over begrebet »nærstående«.

a) Nærstående er ment som gensidigt nærstående.

Et udsagn om, at to personer er nærstående, synes rent sprogligt at indebære, at de er gensidigt nærstående. Dette er også lovgivers opfattelse.[7]

Da lovgiver imidlertid også opererer med uafbeviseligt og beviseligt nærstående, kunne man spørge, om personen A kan være uafbeviseligt nærstående til B, medens B kun er nærstående, hvis det konkret bevises. For det tilfælde, at såvel A som B er under konkurs, kan man vanskeligt overskue konsekvenserne af, at et sådant bevis ikke kan føres - virkeligheden er jo langt frodigere end fantasien.

236

Beviset kunne jo i øvrigt afhænge af, hvilket tidspunkt man lagde til grund, idet visse relationer (f.eks. familiemæssige undtagen ægteskab) ikke er tidsafhængige, medens andre personlige og økonomiske relationer må antages at være det.

Rent praktisk kan og vil man sikkert søge problemerne løst ved justering af beviskravene, modregning, almindelig ugyldighedslære m.v., således at urimeligheder undgås. Tilbage bliver imidlertid spørgsmålet, om det er formålstjenligt med en definition, der ikke har fuld gensidighed indbygget, idet man så i strid med hensigten alligevel må overlade

en række friere bedømmelser til praksis. Hvorledes lovens definition rent faktisk forholder sig til det her nævnte, behandles i det efterfølgende.

b) Reglerne om nærstående er særlige konkursretlige identifikationsregler.

Ved udformningen af regelsættet om de nærstående søger man at hindre visse forhold - der formelt udgiver sig for at foregå mellem to selvstændige parter, men som reelt er en bevægelse inden for samme økonomiske og/eller familiemæssige struktur - i at få betydning (eller for stor betydning) over for andre, dvs. kreditorerne i øvrigt.

Den særlige identifikation kan således gå på, at disse dispositioner til den nærstående anses at foregå alene hos fallenten, eller at der evt. kræves bevis af den nærstående, for at dette ikke er tilfældet.[8]

Set ud fra denne synsvinkel er det klart, at reglerne om nærstående ikke bør kunne føre til et resultat, hvor der ikke kan statures identitet mellem fallenten og den nærstående ud fra lovens egne forudsætninger og grunde. Der er m.a.o. tale om et krav om konsekvens i lovens resultater.

IV. Personligt nærstående. KL § 2, nr. 1.

a) Loven udvider kredsen af uafbeviseligt nærstående.

Ved sammenligning mellem loven og udkastet ses, at ordene »de nævnte personers ægtefæller« er tilføjet i loven. Dette er angiveligt sket for at undgå forsøg på omgåelse af reglerne.

I bemærkningerne til lovforslaget fremgår, at en skyldner kunne begunstige sin svoger eller svigerdatter og dermed tvinge boet i den situation, at det konkret skulle dokumentere den nære relations betydning, hvilket måske kunne være umuligt.[9] For at undgå disse situationer udvides kredsen af uafbeviseligt nærstående.

Udvidelsen går imidlertid videre end blot angivet i forarbejderne, idet der tillige er tale om ægtefæller til alle fallentens slægtninge i op- eller nedstigende linie. Det er en temmelig stor personkreds, der her inddrages ud fra en formodning om, at forholdet er så nært, at begunstigheds hensigt foreligger, og det er et åbent spørgsmål om en sådan udvidelse er berettiget og nødvendig.[10]

Det må jo erindres, at de nævnte ægtefæller altid kunne søges inddraget som nærstående ved bevisførelse, hvis de ikke direkte var nævnt i loven. Skulle man komme i den situation, at der ikke kunne føres det nødvendige bevis, så hang det måske sammen med, at der rent faktisk manglede den fornødne personlige tilknytning. Lovgiverens argumentation synes at være, at i disse tilfælde kan chancen for at dokumentere en tilknytning være så svag, at man hellere lovmæssigt må beskytte boet mod sådanne bevisproblemer.

Det må indrømmes, at tilføjjelsen i sig selv nok er til at leve med. Desværre medfører den nogle andre uheldige forhold, som det vises i det efterfølgende.

b) Udvidelsen medfører manglende gensidighed mellem visse nærstående.

Det kan umiddelbart ses af bestemmelsens formulering, at søskendes ægtefæller er nærstående til fallenten, medens ægtefællers søskende ikke er det. Det må være indlysende, at udgangspunktet for vurderingen af, hvem der er nærstående, må søges hos skyldneren, jfr. i øvrigt lovens formulering »skyldnerens nærstående« f.eks. i § 64, stk. 2.

Ovenstående kan udmøntes til følgende sætning:

»A er gift med B, der er bror til C«, hvor C følgerlig ikke er nærstående til A (ægtefælles søskende). Derimod er A nærstående til C (søskendes ægtefælle). A og C er således ikke gensidigt nærstående ud fra en sproglig analyse af bestemmelsen.

Endvidere må det følge af ovennævnte, at en tilsvarende mangel på gensidighed findes i området med ægtefæller i den op- eller nedstigende linie (ex. Svigerfar-Svigerdatter).

237

Dette resultat kan efter min opfattelse ikke rokkes ved anden fortolkning. Der er for det første tale om, at reglen har en klar og præcis opregning af de uafbeviseligt nærstående. For det andet er udvidelsen alene sket for at undgå forsøg på omgåelse i nogle særlige tilfælde, uden at man dog havde til hensigt at indlemme svigerforældre eller ægtefælles bedsteforældre i kredsen af uafbeviseligt nærstående. Endelig ville det for det tredje være særdeles betænkeligt, om man ved analogi eller fortolkning i øvrigt søgte at flytte personer fra den kreds, der har krav på konkret bedømmelse, over i den (i forvejen brede) kreds, der er uhjælpeligt nærstående.

Der er jo tale om en for de berørte personer betydelig forringelse af retsstillingen, hvilket konkret kan have væsentlige økonomiske konsekvenser for dem. Opremsningen af de uafbeviseligt nærstående i nr. 1 må således betragtes som udtømmende.

Konsekvensen er således at begrebet nærstående ikke er gensidigt i sin helhed, eller at bestemmelsen - om man vil - ikke er reciprok.[11]

Dette medfører som tidligere nævnt ubehagelige konsekvenser, hvis både A og C i eksemplet er under konkurs. Hertil kommer at problemet tages med over i de øvrige bestemmelser i § 2.

V. Nærstående personer og selskaber KL § 2 nr. 2.

Udkastet indeholdt en mere enkel regel om dette forhold. Ved justitsministeriets behandling skete der det, at man foruden at tilføje ovennævnte ægtefæller i stk. 1 tillige fjernede den del af bestemmelsen i udkastets stk. 2, der fastslog, at en virksomhed og dens ledelse alene som sådan var nærstående.[12]

Herudover blev der foretaget en omredigering, hvorved § 2 blev mere udpenslet og detaljeret. Denne omredigering har imidlertid en væsentlig indflydelse på de praktiske resultater af bestemmelserne, hvilket vil blive vist nedenfor.

Udkastets formulering er helt gensidig, hvadenten det er selskabet eller personen, der er i en konkurssituation. Anderledes med lovens formulering.

Ifølge denne forstås der ved nærstående et selskab og en person, såfremt *personen* eller *dennes nærstående* direkte eller indirekte ejer en væsentlig del af selskabets kapital. Kredsen af både uafbeviseligt og beviseligt nærstående i § 2, nr. 1 meddrages således, hvilket medfører problemer inden for området med ikke-gensidigt nærstående. Det er dette område, der undersøges nedenfor.

a) Nærstående person til selskab under konkurs.

Situationen kan beskrives ved følgende eksempel:

»Selskab S under konkurs ejer af A, der er bror til B, som er gift med C«.

Det følger af reglerne om personligt nærstående, at A ikke er uafbeviseligt nærstående til C, og selskabet ejes derfor ikke af en C nærstående person. C er ikke uafbeviseligt nærstående til S.

Dette resultat er den konsekvente og sproglige følge af ordlyden, men det er ikke spor konsekvent ud fra et identifikationssynspunkt. Her ville man søge at identificere ejeren og *hans* nærstående i forhold til selskabet. Og det er en følge af reglerne om personligt nærstående, at C er uafbeviseligt nærstående til A (søskendes ægtefælle).

Dette betyder at C's retlige stilling ændres afgørende alt efter, om dispositionen foregår med A eller med A's selskab - og det er vel egentlig det, reglen skal forhindre.

Problemet kan også belyses på denne måde:

»Selskab S under konkurs ejes af A, der er gift med B, der er bror til C«.

Her er A uafbeviseligt nærstående til C (søskendes ægtefælle) og C er følgerlig nærstående til S. Det må tilføjes, at der her ikke er tale om identifikation mellem ejeren og nærstående i forhold til selskabet, da C ikke er nærstående (uafbeviseligt) til A.

I denne situation kan man således fra boets side f.eks. anvende de særlige omstødsregler over for C uden videre, hvilket ikke ville være tilfældet, dersom det var A der var under konkurs og dispositionen var foregået direkte mellem A og C. Igen ændrer tilstedeværelsen af A's selskab den retlige stilling for C.

Disse resultater er efter min opfattelse helt på tværs af formålet med regler om nærstående.

Ved at sammenligne lovens tekst med udkastets ses, at udgangspunktet for bedømmelsen af nærstående er forskelligt. Udkastet tager udgangspunkt i selskabet ejer, medens loven tager sit udgangspunkt i selskabets modpart i dispositionen.

Denne forskel har selvfølgelig ingen betydning inden for lovens »reciproke« område, ligesom det

238

er givet, at forskellen ikke er tiltænkt som en realitetsændring.

Rent faktisk har det dog den betydning, at anvendelsen af udkastets udgangspunkt i ovenstående eksempler ville ændre resultatet således, at det stemte overens med identifikationsmålsætningen. At et ændret udgangspunkt imidlertid ikke kan sikre et konsekvent resultat følger af nedenstående.

b) Nærstående selskab til person under konkurs.

Situationen kan beskrives med følgende to eksempler:

Eksempel 1. »Selskab S ejes af A, der er bror til B, som er gift med C under konkurs«.

Eksempel 2. »Selskab S ejes af A, der er gift med B, som er bror til C under konkurs«.

I eksempel 1 gælder det, at S ikke er uafbeviseligt nærstående til C, da A ikke er det. Omvendt gælder i eksempel 2, at S er uafbeviseligt nærstående til C.

Disse resultater er konsekvente og i fuld overensstemmelse med en identifikationsmålsætning om, at S og A skal betragtes som identiske i forhold til C. Indførelsen af et selskab ændrer således ikke A's situation i forhold til C.

Derimod ses det også, at såfremt udkastets udgangspunkt blev anvendt - ejeren af selskabet - så opnås modsatte resultater, der ikke vil stemme med målsætningen. Lovens bristende konsekvens kan således ikke repareres ved at vende tilbage til udkastets formulering. Problemet ligger nemlig ikke så meget i den redaktionelle udformning, loven har fået, men i den manglende gensidighed i nærstående-begrebet. Nissen fra § 2 nr. 1 er flyttet med.

Det kan nævnes, at reglen kan føre til den situation - hvor både ejer og selskab er under konkurs - at en tredje person, der har haft økonomisk samkvem med begge er uafbeviseligt nærstående i forhold til ejeren, men ikke til hans helejede selskab eller omvendt.

VI. Nærstående selskaber § 2 nr. 3.

Denne bestemmelse er den indholdsmæssigt mest komplicerede, hvorfor der ved undersøgelsen foretages en opdeling i de fire tilfældegrupper, bestemmelsen angiver.

a) To selskaber er nærstående, såfremt det ene direkte eller indirekte ejer en væsentlig del af det andet selskabs kapital.

Der er her tale om en ren økonomisk tilknytning og følgelig om gensidigt nærstående. Det indirekte ejerskab betyder, at det er ligegyldigt, hvor lang en kæde af selskaber, der foreligger, når blot hele tiden det ene selskab i kæden ejer en væsentlig del af kapitalen i det næste selskab i kæden.

Det er vel sandsynligt, at der, selv uden positiv bestemmelse, ville kunne være mulighed for at statuere identifikation.[13]

Det må dog ud fra praksis være klart, at den almindelige identifikationslære har et mere snævert område end læren om nærstående.[14]

b) To selskaber er nærstående, såfremt det ene selskabs nærstående direkte eller indirekte ejer en væsentlig del af det andet selskabs kapital.

Denne tilfældegruppe omfatter for det første alle de under a) nævnte situationer, hvor det jo også kan siges, at kæden består af nærstående selskaber.

For det andet omfatter gruppen de situationer, hvor der kombineres med reglerne om personligt nærstående og nærstående personer og selskaber. På denne måde dukker problemerne om gensidigheden op igen.

Udgangspunkt for undersøgelsen af forholdet omkring de ikke-gensidigt nærstående tages i følgende eksempel:

»Selskab S¹ ejes af A, der er bror til B, der er gift med C, som ejer selskab S²«.

Af lovens ordlyd følger det nu, at A er uafbeviseligt nærstående med S², da dette selskab ejes af C, der er A's uafbeviseligt nærstående. Følgelig er S¹ og S² uafbeviseligt nærstående.

Omvendt kan man dog med lige så megen ret ræsonnere således:

C er ikke uafbeviseligt nærstående til S¹, da dette selskab ejes af A, der ikke er C's uafbeviseligt nærstående. Følgelig er S¹ og S² ikke uafbeviseligt nærstående.

Lovens formulering efterlader os med to diametralt modsatte resultater, hvor forskellen fremkommer alt efter, om man vælger det ene eller det andet selskab som udgangspunkt.

Ved at vedtage, at udgangspunktet skal tages i det selskab, der er under konkurs, kan man selvfølgelig bestemme sig for et bestemt resultat. Det er dog

239

lidet tilfredsstillende at arbejde med en regel, der konkret kan formuleres således, at S¹ og S² er uafbeviseligt nærstående, hvis S² er under konkurs, men ikke hvis S¹ er det.

I øvrigt ville en sådan løsning give tilsvarende problemer med identifikationsmålsætningen som nævnt under afsnit V. Hvis for eksempel S² er under konkurs tillige med sin ejer C, så er A og S¹ uafbeviseligt nærstående i forhold til S², men ikke i forhold til C.

Det må konkluderes at reglen i dens ikke-gensidige virkeområde er upræcis, uklar i rækkevidde og uden sammenhæng med identifikationsmålsætningen. Nissen fra § 2 nr. 1 er ikke alene flyttet med - den har nu også stiftet familie.

Det skal for fuldstændighedens skyld nævnes, at der også kan foreligge indirekte ejerskab (økonomisk nærstående) mellem de nævnte personer og selskaber, hvilket selvfølgelig ikke ændrer resultatet, blot kravet til ejerskabets omfang er opfyldt.

c) To selskaber er nærstående såfremt begge kapital direkte eller indirekte ejes af samme person eller selskab.

Forsåvidt det er samme selskab, der direkte eller indirekte ejer begge selskaber er reglen fuldstændig indeholdt i hvad der er beskrevet under nærværende afsnits punkt a. Tilføjelsen af, at det samme gælder, hvis samme person direkte eller indirekte ejer de to selskaber, siger heller intet nyt. Reglen er indeholdt i, hvad der er nævnt under b, da personen er nærstående til selskaberne.

d) To selskaber er nærstående når en væsentlig del af begge selskabers kapital direkte eller indirekte ejes af indbyrdes nærstående personer eller selskaber.

Det bemærkes, at loven bruger udtrykket »indbyrdes nærstående«, hvilket må sidestilles med det her anvendte udtryk »gensidigt nærstående«.

Det er dog næppe sandsynligt, at anvendelsen af ordet indbyrdes skal tages særligt bogstaveligt - navnlig ikke, da det tilsyneladende er lovgivers opfattelse, at alle nærstående er indbyrdes nærstående. Fremfor alt kan man ikke i udtrykket indlægge en indskrænkning i anvendelsen

af bestemmelsen, således at den kun skulle gælde for de gensidigt nærstående.

Indholdsmæssigt bærer bestemmelsen i øvrigt præg af, at man har villet sikre sig at få det hele med. Det får man ikke af den simple grund, at det har man allerede fået. De tilfælde, hvor begge selskabers væsentlige kapital direkte eller indirekte ejes af nærstående personer er beskrevet i § 2 nr. 2, og de tilfælde, hvor begge selskabers væsentlige kapital ejes af nærstående selskaber, er beskrevet tidligere i § 2 nr. 3 jfr. nærstående afsnits pkt. b.

Det kan således konstateres, at sidste halvdel af § 2 nr. 3 er uden selvstændigt indhold.

VII. Nærstående ifølge et interessefællesskab § 2 nr. 4.

Bestemmelsen er kommet til under justitsministeriets behandling, med den hensigt at få opsamlet de tilfælde, hvor der foreligger et økonomisk interessefællesskab af tilsvarende art og styrke som et ejerskab af den væsentlige del af et selskabs kapital. Det nævnes som eksempel, at en person kan oppebære en væsentlig del af selskabets udbytte uden dog at være ejer.[15]

Bestemmelsen er en tilføjelse til området for de økonomisk nærstående og indebærer, at, hvad der er sagt om ikke-gensidigt nærstående, også kan forekomme i kombination med denne bestemmelse.

VIII. Afsluttende bemærkninger.

Det er i det foregående påvist, at lovens ordlyd har betydet store ændringer i forhold til udkastets. Det er endvidere påvist at disse ændringer er af betydning for såvel klarheden, rækkevidden som konsekvensen i de af loven afledte resultater.

Det angivne formål med lovens tilføjelser og ændringer - at hindre omgåelse - er muligvis nået, men prisen har efter min opfattelse været høj.

Dertil kommer, at den redaktionelle omskrivning heller ikke er uden skyld i den manglende klarhed og præcision, og specielt vedrørende § 2 nr. 3 er den unødvendig kompliceret og ordrig.

De ovenfor berørte problemer, - hvor der end ikke er behandlet de særlige problemer omkring de beviseligt nærstående, kravene til ejerskabet og i tilknytning hertil reglen i § 2 nr. 4 - synes at føre til den konklusion, at begrebet nærstående er behæftet med uklarhed og inkonsekvens, og at det ikke har fået den heldigste introduktion i dansk konkursret.

1. Den tidligere konkurslovs § 27 (før novellen i 1975 § 28) indeholdt en bestemmelse om afkræftelse af dispositioner mellem fallenten og visse nære pårørende - »ægtefæller, forældre, børn, arvinger, arvelader.« - Jfr. B. Gomard: Skifteret 2. udg. s. 222 og om reglens forståelse og rækkevidde Betænkning 606/1971 om konkurs og tvangsakkord (Bet. II) s. 142.
2. Folketingstidende 1976-77, tillæg A spalte 378.
3. Bet. II side 49 f.
4. Således også Niels Ørgaard: Konkursret 2. udg. Juristforbundets Forlag 1977 (Ørgaard, Konkursret) s. 130.
5. Således læser jeg det reelle indhold af Bet. II side 50. Det siges ganske vist at »besvogrede og fjernere slægtninge kun falder ind under bestemmelsen, hvis det påvises (min udh.) at der har foreligget et nogenlunde lige så nært tilknytningsforhold (som mellem de direkte nævnte personer)«, men dette er nok kun en lidt løs formulering. Der skal føres bevis for, at der er så nær relation, at det har *indflydelse på dispositionerne*. For de uafbeviseligt nærstående gælder der en så stærk objektiv formodning herfor, at loven afskærer en bevisførelse om det modsatte.
6. Jfr. Bet. II side 49, hvor det udtales, at de konkrete forhold og interessers forskellighed gør det meget vanskeligt ud fra generelle kriterier at udskille de grupper, som det er påkrævet og rimeligt at ramme.
7. Jfr. Bet. II side 51, hvor det siges helt klart at § 2 er gensidig, men der tales her om udkastets formulering. Mogens Munch, Konkursloven af 1977 med kommentarer, Gad 1978 (Munch, Konkurslov) udtaler side 59 uden videre, at lovens bestemmelse er reciprok.
8. Jfr. Ørgaard: Konkursret side 130, som også synes at betragte nærstående-reglerne som en afart af identifikationsreglerne. Ligeledes bet. II s. 49.
9. Jfr. Folketingstidende 1976-77 tillæg A spalte 378.
10. Ørgaard: Konkursret side 130 er kritisk over for denne udvidelse af personkredsen. Bet. II side 50 er inde på samme problem og henviser til en konkret bedømmelse i hvert enkelt tilfælde, hvilket nok er det rimeligste.
11. Jfr. note 7. I øvrigt synes også Ørgaard: Konkursret s. 181 at gå ud fra, at begrebet er fuldt gensidigt, se i øvrigt nedenfor om nærstående personer og selskaber.
12. Jfr. Folketingstidende 1976-77 tillæg A spalte 378, hvor det udtales »at da en sådan tilknytning (mellem virksomhed og daglig ledelse) ikke vil medføre de samme farer - - er den (bestemmelsen) ikke medtaget i forslaget«.
13. Jfr. U 1970.756 H (Dissens) hvor identifikation nægtedes, modsat U 1977.526 H hvor der var en meget tæt forbindelse. Se i øvrigt Ørgaard: Konkursret s. 130.
14. Se herom B. Gomard: Aktieselskabsret 2. udg. 1970 s. 414 ff.
15. Folketingstidende 1976/77 tillæg A spalte 378. Det bemærkes at en almindelig bestyrelsespost udtrykkeligt holdes udenfor.